

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Forslag til endringer i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket - vilkår for tilskudd til dyr på beite

Forslaget er en oppfølging av jordbruksoppgjøret i 2017. Der ble det bestemt at fra og med beitesesongen 2018 skulle vilkår for tilskudd for dyr på beite framgå av forskrift.

Dagens regelverk for beitetilskudd framgår av jordbruksavtalen. Kravet for å få det generelle beitetilskuddet er minst 16/12 uker beiting. Antall uker beiting er "*det antall uker hvor hoveddelen av det daglige grovfôrinntaket til dyret skjer ved beiting av utmark eller innmark med tilfredsstillende beitemuligheter*". Vilkårene for utmarksbeitetilskuddet er at hoveddelen av det daglige grovfôrinntaket skal skje ved beiting i utmark med tilfredsstillende beitemuligheter i minst 5 uker.

Søknadsfristen for beitetilskuddene er 15. oktober (søknaden kan endres fram til 14 dager etter fristen). Dette betyr at kontroll av søknaden ikke kan skje før i november, noe som gjør at stedlig kontroll i mange tilfeller er uaktuelt på grunn av snø. Kvaliteten på et innmarksbeite er uansett vanskelig å vurdre så seint på høsten. Videre er det utfordrene både for søker og forvaltning å vurdere hvor stor andel av foret dyret har spist som er beita. For tilskudd til dyr på utmarksbeite, er det også vanskelig å vurdere andel av foropptak fra utmarksbeite, særlig for dyr som går på blanda beite.

Det er viktig at tilskuddsordninger er kontrollerbare. Det styrker legitimiteten til ordningene, og det gjør det også enklere for forvaltningen. Mest mulig entydige vilkår minsker også mulighetene for ulik håndheving av regelverket.

I forslag til endring i forskrift, er det 3 alternativ:

1. Beholde dagens vilkår (hoveddelen av det daglige grovfôrinntaket ved beiting)
2. (a og b) Fjerne kravet til at hoveddelen av det daglige grovfôrforopptaket skal skje ved beiting, men beholde vilkåret om tilfredsstillende beitemuligheter. Videre sette vilkår om at utmarka må utgjøre en vesentlig andel av det totale beitearealet, der andelen foreslås satt til 80 pst. (alternativ 2a) eller 70 pst. (alternativ 2b).

I høringsutkastet er vilkåret om tilfredsstillende beitemuligheter omtalt:

Dersom kravet til grovfôropptak fjernes, er det etter departementets vurdering helt nødvendig å ha et vilkår som setter krav til kvaliteten på beitearealet. Ved å beholde et vilkår om kvalitet på beitearealene, settes det et krav til fôrgrunnlaget fra beitet. For at vilkåret skal være oppfylt, må beitet ha tilstrekkelig med beitevekster slik at alle dyrene som går på beitet kan utøve normal beiteadferd i de påkrevde antall ukene. Dette innebærer at de ukene dyrene skal gå på beite, må det være beitevekster nok på arealet til at alle dyrene kan ta opp grovfôr ved beiting.

Når det gjelder kravet om minsteandel av utmark:

Departementet vurderer det som mer hensiktsmessig å eventuelt innføre et minstekrav til hvor stor andel av totalt beiteareal som skal være utmark, når dyra beiter fritt mellom utmark og innmark. Dyrene vil da ikke ha rett på utmarkbeitetilskudd hvis ikke minstekravet er oppfylt. Andelen utmark må være betydelig høyere enn andelen innmark. Årsaken er at det er færre fôrenheter og som oftest mindre attraktivt beite i utmarka sammenlignet med innmarka.

Samtidig må innmarka kunne utgjøre en viss andel for å ta hensyn til foretak som praktiserer blanda beiting.

Departementet mener at kravet til kvaliteten på beitearealet er lettere å kontrollere enn kravet til daglig grovforopptak.

Vurdering

Beiteordningene er tilskuddsordninger som har en innretning som gjør de vanskelig å kontrollere. De baserer seg i hovedsak på opplysninger fra søker som for en stor grad er vanskelig å dokumentere, og kontrollen må for en stor del basere seg på sannsynlighet og skjønn. Videre er lokalkunnskap viktig.

Kravet om at hoveddelen av det daglige grovforopptaket skal komme fra beiting, er nærmest umulig å kontrollere der dyra går på blanda beite.

Et krav om tilfredsstillende beitemuligheter og andel utmark for blanda beiter vil gi en mer konkret beskrivelse av vilkårene for å få beitetilskudd/utmarksbeitetilskudd. Det forutsettes at disse kravene utdypes og konkretiseres i veiledning til søker/forvaltning.

Formålet med beitetilskuddene er *å stimulere til pleie av kulturlandskap og å oppnå god utnyttelse av utmarksbeiteressursene*. Beitedyr er viktig for å holde marginale innmarksarealer åpne og i hevd. Slik det er i dag, har vi for lite dyr i forhold til innmarksbeitearealene. Det må derfor fortsatt stimuleres til beite på innmark. Tilskuddet til utmarksbeite må ikke bli så stort at dyr slippes på utmark i 5 uker bare for å høste dette tilskuddet.

Fylkesmannen i Telemark støtter alternativ 2 da dette er mer kontrollerbart. Når de gjelder andel utmarksareal for blanda beiter, støtter vi alternativ 2a (80%), i og med at dette er tilskudd til utmarksbeite.

Med hilsen

Helge Nymo
Landbruksdirektør

Aud Torild Stensrød
fylkesagronom

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift